

Анастасія Книш

кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. академіка І. Зязюна, Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”; Харків, Україна
ORCID: 0000-0003-0211-2535
E-mail: n_knysh@ukr.net

Олексій Підбуцький

аспірант, Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”; Харків, Україна
ORCID: 0009-0007-0488-4500
E-mail: alexuko@ukr.net

**РІВЕНЬ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ У
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Анотація: статтю присвячено дослідженню рівня задоволеності здобувачів вищої освіти різними аспектами організації онлайн навчання. Наведено результати опитування 124 здобувачів, що представляють різні заклади вищої освіти України. Показано, що сновними параметрами, які необхідно враховувати при організації онлайн навчання є: платформа для навчання, контент, організація зв'язку, організація розкладу, оцінювання та звітність, технічна підтримка, мотивація. За результатами анкетування було визначено, що найбільше здобувачі задоволені оцінюванням та звітністю, якістю освітнього контенту, організацією зв'язку та платформою для навчання. Незадовільним здобувачі вважають організацію розкладу, технічну підтримку освітнього процесу та підтримку навчальної мотивації.

Ключові слова: онлайн навчання; заклад вищої освіти; студенти; організації; задоволеність навчанням.

Anastasia Knysh

Phd in psychology, associate professor of the department of pedagogy and psychology of social systems management by the academician I. Zyazyun, National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”; Kharkiv, Ukraine
Email: n_knysh@ukr.net

Oleksiy Pidbutskyi

PhD student, National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”; Kharkiv, Ukraine
Email: alexuko@ukr.net

**THE LEVEL OF SATISFACTION WITH THE ORGANIZATION OF ONLINE
LEARNING AMONG HIGHER EDUCATION STUDENTS**

Abstract: the article is devoted to the study of the level of satisfaction of higher education students with various aspects of the organization of online education.

© Анастасія Книш, Олексій Підбуцький, 2023

The results of a survey of 124 applicants representing various higher education institutions of Ukraine are presented. It is shown that the main parameters that must be taken into account when organizing online training are: training platform, content, communication organization, schedule organization, evaluation and reporting, technical support, motivation. Each of these aspects has its own characteristics and requires attention and systematic support. The most optimal way of researching the level of satisfaction with the organization of online education is a questionnaire, as a research method that allows you to quickly and flexibly obtain information about new topics in the field of education. Based on the results of the questionnaire, it was determined that the applicants are most satisfied with the evaluation and reporting, the quality of the educational content, the organization of communication and the platform for learning. Applicants consider the organization of the schedule, technical support of the educational process, and support of educational motivation to be unsatisfactory.

Key words: online learning; institution of higher education; students; organizations; satisfaction with learning.

Anastasiia Knysh, Oleksiy Pidbutskyi

An extended abstract of the paper on the subject of:

“The level of satisfaction with the organization of online learning among higher education students”

Problem setting. *Online learning is an important tool for the modern educational process, as it allows to ensure continuous access to knowledge and skill development regardless of the place of residence and to ensure the availability of education for a wide range of the population. In a world where knowledge and information are key resources for economic, scientific and cultural development, online learning allows for accessibility and expansion of educational opportunities. In the face of a full-scale invasion, it was online learning that ensured access to education for all learners, regardless of education level and location. Online education can also help reduce education costs in the future, as it does not require the construction and maintenance of traditional educational institutions. In addition, online education allows you to reduce the cost of traveling to the educational institution, the absence of accommodation and food costs for students studying in other cities or countries. This makes it possible to provide access to quality education for those who previously did not have such an opportunity. Online learning also allows for more effective control over*

the learning process, as it allows the use of various tools for monitoring and assessing knowledge, including online testing and providing access to various sources of information. It can be useful for those who work or have other restrictions on their free time, as it allows for the possibility of receiving education online at a time convenient for them. Improving the organization of online education in educational institutions of Ukraine meets the objectives of the strategy for the development of higher education in Ukraine in 2022-2032 and the objectives that Ukraine will face in post-war development. The organization of online training has its own challenges and problems that affect the quality and effectiveness of the training process.

Recent research and publications analysis. *The topic of online education and its organization began to be actively studied mainly by Western scientists in the 2010s in connection with the emergence of mass online courses. During the pandemic, the relevance of this topic increased, which led to the appearance of a large number of multi-directional studies from different countries. A study by V. Singh and*

A. Thurman, which was published on the eve of the pandemic, summarized scientific ideas about online learning. As a result of the study, it was found that there are a large number of different definitions of online learning, which depend on the context of use, goals and content of learning. The most common definitions of online learning are those that emphasize the use of Internet technologies for learning and acquiring knowledge. F. Martin's research with colleagues was aimed at determining the impact of online learning on student learning outcomes. The results of students who participated in online courses were studied compared to those who studied in a traditional format. Researchers found that students who participated in online courses had higher grades and a lower percentage of failed courses compared to traditional students. In addition, the study showed that students who participated in online courses had a higher level of responsibility for their learning, which was manifested in higher performance of tasks and more active involvement in the educational process. The article by S. Azgari and colleagues was devoted to the study of the impact of the COVID-19 pandemic on engineering education in an online format. In the article, the authors analyze the results of a survey that was conducted among students and teachers of engineering specialties. In turn, students noted a certain inconvenience in studying online, especially regarding the availability of materials and interaction with students and teachers. N. Pidbutska's research with colleagues examines the relationship between empathy and gender of high school students during online learning. The authors used a questionnaire to assess students' empathy and how it related to their gender identity and online learning experience. The research participants were divided into two groups: boys and girls who studied using online courses on various subjects. The results of the study showed that girls have higher levels of empathy than boys, and this is supported by previous

research. In the article of Ya. Shvedova, the problem of interaction between teachers and students during online education is investigated.

Paper objective consists in clarifying the level of satisfaction of higher education seekers with various aspects of the organization of online education.

Paper main body. Based on the analysis of previous studies, we identified 7 main directions in the organization of online education:

1. **Learning Platform:** An appropriate learning platform defines the capabilities and functionality for the learning process.
2. **Content:** content should be specially designed for online learning and ensure the quality and efficiency of the learning process.
3. **Organization of communication:** study participants should be able to easily and quickly contact the teacher and other participants of the study process.
4. **Organization of the schedule:** the schedule should be convenient for the study participants and meet their needs.
5. **Assessment and reporting:** An important aspect of online learning is the assessment of knowledge and reporting on the progress of participants.
6. **Technical support:** before starting the online course, it is necessary to make sure that the participants have the necessary technical knowledge and access to the necessary equipment, such as a computer, laptop, smartphone, as well as a stable Internet connection.
7. **Motivation:** Online learning can be challenging for participants, so it's important to keep them motivated to learn and succeed.

124 students of the 3rd-4th year (71 girls and 53 boys) took part in the study, among them graduates of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Kharkiv National University named after Karazin, Lviv Polytechnic National Technical University. The study was conducted from March 1 to April 15, 2023 in an online format. Based on the results of the survey, average scores on all scales were calculated and analyzed. Based on the results of the

questionnaire, it was determined that the applicants are most satisfied with the evaluation and reporting, the quality of the educational content, the organization of communication and the platform for learning. That is, actual contact with the teacher and transfer of information are at a satisfactory level.

Conclusions of the research. *The study of the level of satisfaction of higher education seekers with the level of organization of online education made it possible to determine that: 1. The main parameters that must be taken into account when organizing online training are: platform for training, content, organization*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Онлайн навчання є важливим інструментом для сучасного освітнього процесу, оскільки дозволяє забезпечити неперервний доступ до знань та розвитку навичок незалежно від місця проживання та забезпечити доступність освіти для широкого кола населення. У світі, де знання та інформація є ключовими ресурсами для економічного, наукового та культурного розвитку, онлайн навчання дозволяє забезпечити доступність та розширення можливостей отримання освіти. В умовах повномасштабного вторгнення саме онлайн навчання забезпечило доступ до освіти всім здобувачам незалежно від рівня освіти та місцезнаходження. Наявність впроваджених технологій онлайн навчання обумовила стійкість та адаптивність української системи освіти і сприяє її повноцінному функціонуванню.

Онлайн навчання в перспективі може допомогти знизити витрати на освіту, оскільки воно не потребує будівництва та утримання традиційних навчальних закладів. Крім того, онлайн навчання дозволяє знизити витрати на дорогу до навчального закладу, відсутність витрат на проживання та харчування для студентів, які навчаються в інших містах

of communication, organization of the schedule, evaluation and reporting, technical support, motivation. 2. The most optimal way of researching the level of satisfaction with the organization of online education is a questionnaire, as a method of research that allows you to quickly and flexibly obtain information about new topics in the field of education. 3. According to the results of the questionnaire, it was determined that the applicants are most satisfied with the assessment and reporting, the quality of educational content, the organization of communication and the platform for learning.

чи країнах. Це дозволяє забезпечити доступ до якісної освіти для тих, хто раніше не мав такої можливості. Віддалена освіта дозволяє студентам навчатися у своєму темпі та у зручний для них час. Це забезпечує гнучкість та зручність навчання, що обумовлює максимальне засвоєння матеріалу та розвиток навичок. Онлайн навчання також дозволяє забезпечити більш ефективний контроль за навчальним процесом, оскільки воно дозволяє використовувати різноманітні інструменти контролю та оцінки знань, включаючи онлайн тестування та забезпечення доступу до різноманітних джерел інформації. Воно може бути корисним для тих, хто працює або має інші обмеження щодо вільного часу, оскільки дозволяє забезпечити можливість отримання освіти в режимі онлайн у зручний для них час. Це може сприяти розвитку кар'єри та отриманню нових професійних навичок. Також важливо зазначити, що онлайн навчання може забезпечити збільшення доступності освіти для людей із особливими потребами, оскільки воно дозволяє застосовувати індивідуальний підхід до навчання та використання спеціальних інструментів для доступності до навчального матеріалу. Переваги онлайн навчання полягають у гнучкості та зручності навчання, зниженні витрат на освіту, можливості збільшення досту-

пності для людей із особливими потребами, а також ефективного контролю за навчальним процесом та розвитку професійних навичок.

Покращення організації онлайн навчання в закладах освіти України відповідає задачам стратегії розвитку вищої освіти в Україні в 2022-2032 роках та тим завданням, що будуть стояти перед Україною в післявоєнній розбудові [2]. Організація онлайн навчання має свої виклики та проблеми, які впливають на якість та результативність процесу навчання. Одна з найважливіших проблем при організації онлайн навчання є недостатній рівень соціальної взаємодії між студентами та викладачами, відчутність спілкування між учасниками освітнього процесу, що може вплинути на їхню мотивацію до навчання та засвоєння матеріалу. Крім того, можуть виникати труднощі зі здійсненням інтерактивного навчання, дискусій та співпраці в онлайн форматі. Онлайн навчання може потребувати від студентів більш високого рівня самодисципліни та самоконтролю. Без нагляду викладачів студенти можуть відкладати заняття на потім, не виконувати завдання вчасно та занижувати свій рівень підготовки, що викликає зменшення якості засвоєння матеріалу та ефективності процесу навчання в цілому. Загалом, онлайн навчання має свої виклики, пов'язані з технічними моментами, браком соціальної взаємодії та потребою у високому рівні самодисципліни студентів. Однак, з правильною підготовкою та використанням відповідних платформ та інструментів, можна зменшити ризики та досягти успіху у проведенні онлайн навчання.

В цьому контексті особливе значення в якійсь організації онлайн навчання набуває зворотній зв'язок від здобувачів освіти, який дозволив би врахувати основні проблеми та недоліки в його організації та вчасно їх скорегувати.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Тематика онлайн навчання та

його організації почала активно вивчатися переважно західними науковцями в 2010х у зв'язку з виникненням масових онлайн курсів. У часи ж пандемії актуальність цієї теми підвищилася, що викликало появу великої кількості різноспрямованих досліджень із різних країн.

Дослідження В. Сінга та А. Турмана, що було опубліковано напередодні пандемії узагальнило наукові уявлення про онлайн навчання. Проте на сьогодні існує велика кількість різних визначень онлайн навчання, які залежать від контексту використання, цілей та його змісту [7], зокрема багато з них акцентують увагу на використанні інтернет-технологій для навчання та набуття знань. Однак, автори дослідження також виявили інші різновиди визначень, які залежать від кількості технологій, які використовуються, типу взаємодії між викладачами та студентами, а також типу та обсягу набутих знань. Дослідження підкреслило необхідність більш точного та чіткого визначення поняття онлайн навчання, яке враховує всі різноманітні підходи та особливості. Автори дослідження рекомендують, щоб будь-яке визначення онлайн навчання було засновано на чіткій і систематичній теоретичній основі, яка включає інформацію про технології, які використовуються, характер взаємодії між викладачами та студентами, цілі та зміст навчання, а також характеристики студентів, які беруть участь у навчанні.

Дослідження Ф. Мартіна з колегами було спрямоване на визначення впливу онлайн навчання на результати навчання студентів. У дослідженні було використано дані 36000 студентів із 63 коледжів, що належали до системи спільнотних та технічних коледжів у штаті Вашингтон, США. Вивчалися результати студентів, які взяли участь у онлайн курсах, порівняно з тими, хто навчався у традиційному форматі. Дослідники виявили, що студенти, які брали участь в онлайн курсах, мали більш високий рівень від-

мінних оцінок та менший відсоток нескладених курсів, порівняно з традиційними студентами [5]. Студенти, які взяли участь в онлайн курсах, мали вищий рівень відповідальності за своє навчання, що проявлялося в більш високому виконанні завдань та більш активному залученні до навчального процесу. Онлайн навчання може бути ефективним для студентів із різних соціальних та економічних середовищ, зокрема для тих, хто працює та не має можливості відвідувати традиційні курси, а також для студентів, які навчаються на спеціальностях пов'язаних із бізнесом, технологіями та соціальними науками.

Стаття С. Азгарі з колегами була присвячена дослідженню впливу пандемії COVID-19 на інженерну освіту в онлайн форматі. У статті автори аналізують результати опитування, яке було проведене серед студентів та викладачів інженерних спеціальностей. Зокрема, дослідження виявило, що викладачі стали використовувати більше інтерактивних технологій, таких як відеоконференції та форуми для зворотного зв'язку зі студентами, а також здійснювати більше індивідуальних консультацій. У свою чергу, студенти відзначили певну незручність у вивченні онлайн, особливо стосовно доступності матеріалів та взаємодії зі студентами та викладачами [4]. Також виявлено, що участь у віртуальних проектах та лабораторних роботах не була достатньою для забезпечення повноцінної інженерної освіти. Проте дослідження дало важливі висновки щодо вдосконалення онлайн-навчання в інженерній освіті в майбутньому, враховуючи досвід, набутий під час пандемії.

Дослідження Н. Підбуцької з колегами вивчає взаємозв'язок між емпатією і гендером старшокласників під час онлайн-навчання. Автори використовували опитувальник, щоб оцінити емпатію учнів та з'ясувати, як вона пов'язана з їхньою гендерною ідентичністю та досвідом онлайн-навчання. Результати дослідження показали, що дівчата мають вищий рівень

емпатії, ніж хлопці, і це підтверджується попередніми дослідженнями. Автори дослідження з'ясували, що хлопці більш схильні до аналітичного мислення, тоді як дівчата більш схильні до інтуїтивного мислення [6]. За результатами опитування було встановлено, що онлайн-навчання може впливати на збільшення рівня розвитку емпатії учнів. У цілому, дослідження підтверджує важливість розуміння гендерних особливостей в онлайн-навчанні та необхідність забезпечення емоційної підтримки учнів під час віддаленого навчання.

У статті Я. Шведової досліджено проблему взаємодії між викладачами та студентами під час онлайн навчання, від якої може залежати якість навчання. У дослідженні використано метод аналізу теоретичних джерел та інтерв'ю з викладачами. Авторка наводить три головні аспекти взаємодії: комунікативну, дидактичну та психологічну. Вона розглядає питання таких аспектів як організація взаємодії, використання інтерактивних методів навчання, мотивація студентів, діагностика та оцінювання знань. Взаємодія між викладачем та студентом має бути максимально ефективною та продуктивною, щоб забезпечити якість навчання та розвиток кожного учасника процесу [3]. При цьому відповідальність за створення взаємодії лежить на викладачах, які повинні здійснювати педагогічну діяльність, враховуючи особистісні особливості студентів та їхні потреби. Таким чином, стаття висвітлює важливість педагогічної взаємодії між викладачем та студентом у контексті онлайн навчання та наголошує на необхідності врахування психологічних та дидактичних особливостей учасників процесу.

Дослідження О. Бурак колегами було проведено з метою вивчення впливу пандемії COVID-19 на якість навчання студентів-іноземців в Україні. У дослідженні було опитано 117 студентів з 35 країн світу, які навчалися в українських вишах. Дослідження показало, що панде-

мія COVID-19 суттєво вплинула на якість навчання студентів-іноземців. Автори виявили, що більшість студентів-іноземців не були задоволені якістю онлайн-навчання, зокрема, через проблеми з інтернет-з'єднанням, збоями у програмах для відеозв'язку та звуку, технічних проблем із здійсненням доступу до онлайн-матеріалів, а також проблемами зі спілкуванням з викладачами та іншими студентами [1]. Дослідження також виявило, що багато студентів-іноземців зазнали стресу, депресії та інших психологічних проблем під час онлайн-навчання через відчуття самотності та відсутності можливості бути в присутності викладачів та співробітників університету. Автори дослідження рекомендують враховувати відгуки студентів-іноземців та забезпечити їм більші можливості для інтерактивної комунікації з викладачами та іншими студентами.

Романовський О. з колегами присвятили своє дослідження аналізу впливу особистісних якостей, в тому числі перфекціонізму, на успішність освітньої діяльності студентів [8]. Авторами було визначено, що існує прямий зв'язок між перфекціонізмом та успішністю здобувачів, що проявляється в прагненні студентів демонструвати в онлайн навчанні виключно свої сильні сторони. Ця тяга до досконалості проявляється не тільки у високих вимогах до себе, але і у вимогах до якості матеріалу та організації навчання. Студенти-перфекціоністи швидко втрачають інтерес до курсів, зміст яких погано структуровано, а організація онлайн занять знаходиться на низькому рівні. Врахування цього факту вимагає особливо організованого підходу до побудови занять в дистанційному форматі.

За останні 5 років науковці прискорено пройшли довгий шлях від пошуків визначення онлайн навчання до емпіричного дослідження окремих аспектів його імплементації в загальній освітній процес. Тим не менш, невивченою залишається велика кількість питань, що

пов'язані з забезпеченням та підвищенням ефективності онлайн навчання з урахуванням практичного досвіду.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття. Дослідження задоволеності українських студентів онлайн навчанням не є достатньою, щоб зробити висновки про загальну картину. Незважаючи на те, що пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення змусили університети України перейти на онлайн формат навчання, багато аспектів залишаються не достатньо дослідженими, зокрема задоволеність студентів якістю викладання та використовуваними методами навчання. Більшість досліджень, проведених в Україні, зосереджені на розв'язанні проблем технічного характеру та оцінці викликів, пов'язаних із перехідним періодом. Щоб бути впевненими у збалансованому підході до онлайн навчання, необхідно провести комплексні дослідження задоволеності студентів з урахуванням різних аспектів, таких як: комунікація, взаємодія викладачів та студентів, доступність ресурсів, використовувані методи та їхня ефективність відповідно до дисципліни курсу. Крім того, важливим аспектом, що залишається недослідженим, є діяльність студентів під час онлайн навчання та їхня роль у формуванні знань та навичок. Тому важливо проводити подальші дослідження задоволеності студентів онлайн навчанням із огляду на різноманітні аспекти для поліпшення якості навчання та досягнення найкращих результатів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в уточненні рівня задоволеності здобувачів вищої освіти різними аспектами організації онлайн навчання.

В якості основних завдань було виділено:

1. Уточнення основних аспектів організації онлайн навчання.
2. Розробка опитувальника та проведення анкетування.
3. Визначення напрямів організації онлайн навчання, що потребують найбільшого вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. На основі аналізу попередніх досліджень [4, 5, 6] ми виділили 7 основних напрямків в організації онлайн навчання:

1. Платформа для навчання: відповідна платформа для навчання визначає можливості та функціональність для освітнього процесу. Наприклад, можливість відеозв'язку, участі в дискусійних форумах, завантаження та перегляд відео- та аудіо-контенту, можливість виконання тестових завдань тощо.

2. Контент: контент повинен бути спеціально розроблений для онлайн-навчання та забезпечувати його якість та ефективність. Це може бути відео- та аудіо-матеріали, інтерактивні вправи, тести, домашні завдання, мультимедійні презентації, електронні підручники тощо.

3. Організація зв'язку: учасники навчання повинні мати можливість легко та швидко зв'язатися з викладачем та іншими учасниками. Для цього можуть використовуватися форуми, електронна пошта, відеозв'язок та інші комунікаційні інструменти.

4. Організація розкладу: розклад повинен бути зручним для учасників навчання та відповідати їхнім потребам. Він може бути гнучким, дозволяючи учасникам працювати в зручний для них час, або ж мати фіксований час, коли відбувається відеозв'язок або інші важливі елементи навчання.

5. Оцінювання та звітність: важливим аспектом онлайн-навчання є оцінювання знань та звітність про прогрес учасників. Для цього можна використовувати тести, оцінювати домашні завдання, контролювати активність учасників на форумах, а також проводити віртуальні зустрічі для індивідуального спілкування з учасниками та надання зворотного зв'язку.

6. Технічна підтримка: перед запуском онлайн-курсу необхідно переконатися, що учасники навчання мають необхідні технічні знання та доступ до необ-

хідного обладнання, такого як комп'ютер, ноутбук, смартфон, а також стабільний інтернет-зв'язок. Крім того, важливо мати технічну підтримку для учасників, яка допоможе їм вирішити будь-які технічні проблеми під час навчання.

7. Мотивація: онлайн-навчання може бути викликом для учасників, тому важливо забезпечити їхню мотивацію для навчання та досягнення успіхів. Для цього можна використовувати різні техніки, такі як надання зворотного зв'язку, створення дружньої та підтримуючої атмосфери серед учасників, використання різноманітних технік мотивації, таких як бейджі, віртуальні нагороди та інші.

Для оцінювання якості організації онлайн навчання за цими напрямками нами було розроблено анкету з використанням трирівневої шкали Лайкерта. Анкетування було обране через те, що це метод збору даних, який використовується для отримання відповідей на детальні запитання учасників, які не можна отримати в будь-який інший спосіб із використанням стандартизованих опитувальників чи методик. Оскільки тема дослідження є доволі новою та стосується окремих аспектів організації онлайн навчання, то альтернатив цьому методу не існує. Для визначення рівня задоволеності організацією онлайн навчання за різними аспектами було використано шкалу Лайкерта, що являє одну з найбільш поширених шкал для оцінки відповідей в анкетах. Анкетні питання зі шкалою Лайкерта можуть бути відкритими або закритими. В закритих питаннях, респондентам пропонується вибрати один із певної кількості варіантів відповіді на зазначеній шкалі, які зазвичай складаються з трьох або більше рівнів. В своєму опитуванні ми використовували закриті питання, бо саме вони створюють необхідні умови для статистичної обробки результатів дослідження. При заповненні анкети респондентам необхідно було послідовно оцінити якість організації онлайн навчання звизначених параметрів (платформа для навчання, контент, організація

зв'язку, організація розкладу, оцінювання та звітність, технічна підтримка, мотивація) в їхніх університетах затрибальною шкалою: 0 – не задоволений, 1 – частково задоволений, 2 – повністю задоволений.

В дослідженні взяли участь 124 студенти 3-4 курсів (71 дівчина та 53 хлопці), серед них: здобувачі Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”, Харківського національного університету ім. Каразіна,

Національного технічного університету “Львівська політехніка”. Репрезентативність вибірки забезпечувалася за рахунок стратифікації з урахуванням статі, віку, закладу вищої освіти респондентів. Дослідження проводилося на добровільній основі авторами статті з 1 березня по 15 квітня 2023 року в онлайн форматі.

За результатами опитування були підраховані та проаналізовані середні бали за всіма шкалами (рис. 1).

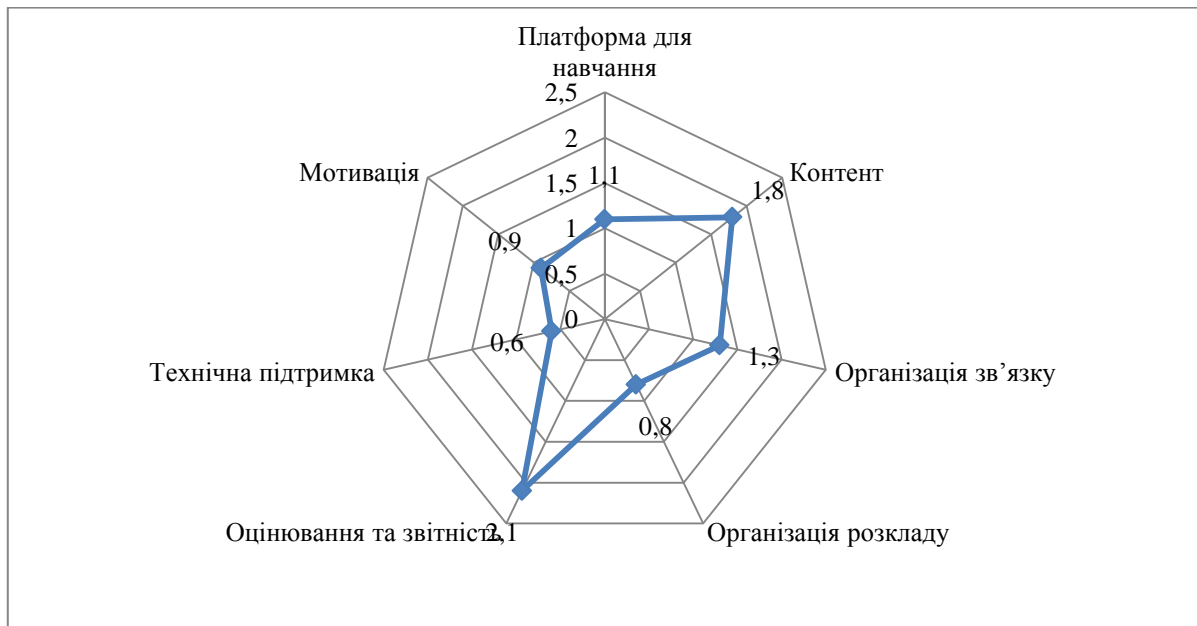

Рис. 1. Результати опитування здобувачів вищої освіти щодо задоволеності організацією онлайн навчання

За результатами анкетування було визначено, що найбільше здобувачі задоволені оцінюванням та звітністю, якістю освітнього контенту, організацією зв'язку та платформою для навчання. Тобто власне контакт із викладачем і передача інформації знаходяться на задовільному рівні.

Незадовільним здобувачі вважають організацію розкладу, технічну підтримку освітнього процесу та підтримку навчальної мотивації.

Оскільки онлайн навчання вводилося в практику закладів вищої освіти прискореними темпами, то часу та матеріальних спроможностей для побудови системи технічної підтримки просто не було. Здобувачі відмічають, що у разі виник-

нення технічних труднощів, вони мають днями чекати на відповідь університетського системного адміністратора, що скоріш за все буде полягати у посиланні на інструкцію, яка не завжди працює. Реалії сьогодення вказують на те, що віддалені форми навчання стають невід'ємною частиною освітнього процесу і потребують організації в університетах розгалуженої системи технічної підтримки.

Організація розкладу ще одна проблема, з якою зіштовхнулися здобувачі, адже онлайн розклад зберіг ті самі параметри часового розподілу між парами та перервами, що існували в офлайн форматі. В результаті задовгі перерви забирають значну частину дня і не дають мо-

жливості використовувати вільний час із користю. Крім того, онлайн формат дозволяє здійснювати більше переносів занять, що робить життя здобувачів більш непередбачуваним.

Низькі бали за систему мотивації в онлайн навчанні також можна пояснити поспішністю і відсутністю системності в організації онлайн навчання. Під час традиційно організованого освітнього процесу мотивуючими факторами виступають соціальні контакти, спілкування між учасникам освітнього процесу, позааудиторні проекти тощо. В умовах же онлайн навчання всі ці параметри частіше за все відсутні. Як результат – мотивацію до навчання студент змушений підтримувати самостійно.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Дослідження рівня задоволеності здобувачів вищої освіти рівнем організації онлайн навчання дозволило визначити, що:

1. Основними параметрами, які необхідно враховувати при організації онлайн навчання є: платформа для навчання, контент, організація зв'язку, організація розкладу, оцінювання та звітність, технічна підтримка, мотивація. Кожен із цих аспектів має свої особливості та потребує уваги та системної підтримки.

Список літератури:

1. Бурак О. Вплив пандемії COVID-19 на якість навчання: результати опитування студентів-іноземців / О. Бурак, Ж. Золотарьова, Н. Федорків // Медична освіта. – 2021. – 3. – С. 31 – 39

2. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehiya.rozv.VO-23.02.22.pdf> (Дата звернення: травень 12, 2023)

3. Шведова Я. Педагогічна взаємодія у діаді “викладач-студент” в умовах

2. Найбільш оптимальним шляхом дослідження рівня задоволеності організацією онлайн освіти є анкетування, що дозволяє швидко та гнучко здобути інформацію щодо нових в освітній сфері тем.

3. За результатами анкетування було визначено, що найбільше здобувачі задоволені оцінюванням та звітністю, якістю освітнього контенту, організацією зв'язку та платформою для навчання. Тобто власне контакт із викладачем і передача інформації знаходяться на задовільному рівні. Незадовільним здобувачі вважають організацію розкладу, технічну підтримку освітнього процесу та підтримку навчальної мотивації.

Результати дослідження вказують на те, що стихійна організація системи онлайн освіти у вітчизняних ЗВО призвела до того, що окремі його аспекти організовані вкрай незадовільно і потребують системного виправлення та допрацювання. Найбільш перспективним із точки зору психології та педагогіки напрямом досліджень є розробка програм мотивації здобувачів під час здобуття освіти онлайн. Ця проблема потребує комплексного вирішення і з точки зору навчання викладачів, і з точки зору розробки окремих технік та прийомів педагогічного мотивування здобувачів.

онлайн навчання / Я. Шведова // Освітологічний дискурс. – 2021. – 34(3). – С. 111 – 129

4. Asgari, S., Trajkovic, J., Rahmani, M., Zhang, W., Lo, R. C., Sciortino, A. (2021), “An observational study of engineering online education during the COVID-19 pandemic”, Plos one, 16(4), e0250041

5. Martin, F., Sun, T., Westine, C. D. (2020), “A systematic review of research on online teaching and learning from 2009 to 2018”, Computers & education 159, p. 104009

6. Pidbutska, N., Demidova, Y., Knysh, A. (2021), “Gender aspects of empathy in online learning of adolescents”, Journal of

Education Culture and Society, 12(1), pp. 314 – 321

7. Singh, V., Thurman, A. (2019), “How many ways can we define online learning? A systematic literature review of definitions of online learning (1988-2018)”, American Journal of Distance Education, 33(4), pp. 289 – 306

8. Romanovskyi, O., Pidbutska, N., Shtuchenko, I. (2020), “Connection between personal perfectionism and efficiency of students’ learning”, Journal of Education Culture and Society, 11(1), pp. 136 – 145

References:

1. Burak, O., Zolotaryova, Zh., Fedorkiv N. I. (2021), “Impact of the COVID-19 pandemic on the quality of education: results of a survey of foreign students”, Medical education, (3), pp. 31 – 39

2. “Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022-2032”, available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehiya.rozv.VO-23.02.22.pdf> (Date of application: May 12, 2023)

3. Shvedova, Ya. (2021), “Pedagogical interaction in the “teacher-

student” dyad in the conditions of online learning”, Educational Discourse, 34(3), pp. 111 – 129

4. Asgari, S., Trajkovic, J., Rahmani, M., Zhang, W., Lo, R. C., Sciortino, A. (2021), “An observational study of engineering online education during the COVID-19 pandemic”, Plos one, 16(4), e0250041

5. Martin, F., Sun, T., Westine, C. D. (2020), “A systematic review of research on online teaching and learning from 2009 to 2018”, Computers & education 159, p. 104009

6. Pidbutska, N., Demidova, Y., Knysh, A. (2021), “Gender aspects of empathy in online learning of adolescents”, Journal of Education Culture and Society, 12(1), pp. 314 – 321

7. Singh, V., Thurman, A. (2019), “How many ways can we define online learning? A systematic literature review of definitions of online learning (1988-2018)”, American Journal of Distance Education, 33(4), pp. 289 – 306

8. Romanovskyi, O., Pidbutska, N., Shtuchenko, I. (2020), “Connection between personal perfectionism and efficiency of students’ learning”, Journal of Education Culture and Society, 11(1), pp. 136 – 145

Стаття надійшла до редколегії 08.06.2023